

לשמוע קול תורה - פסוק השבוע

פרשת בא

חודש החירות

"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים, רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֹדֶשׁ הַשָּׁנָה" (שמות יב,ב).

נראה שיש כאן כפילות: אם ניסן הוא ראש חודשים, ממילא הוא גם הראשון לחודש השנה. מהו פשר הכפילות?

חודש ניסן של שנת 2448 הוא בלי צל של ספק ראשית תולדותיו של עם ישראל. קבוצה עצומה של עבדים יוצאת סוף סוף לחופשי בחודש זה והופכת לעם. אם כן, אין זה רק החודש הראשון של השנה, כי אמהחודש הראשון של כל ההיסטוריה שלנו כעם.

ואולם, התורה מתעקשת: חודש ניסן הוא גם הראשון לחודש השנה, ואין מדובר רק בשנה זו שבה אתם יוצאים ממצרים. מכאן ולהבא עליכם להכתיר את ניסן מדי שנה בשנה לחודש הראשון של השנה. יש לכך חשיבות מכרעת, כי בכך טמונה ההבנה כי החירות אינה קניין נצחי. ה' זועק לעם ישראל: הישארו אנשים חופשיים, אל תיכנעו לכוחות הטבע!

כל עם שמגיע לחירות נמצא בסכנת נפילה למיניעבדות חדשים. יש לשמר את רעיון החירות ברעננותו. המצפון חייב להישאר תמיד ערני: האידאולוגיות, הסיסמאות וכבלי המחשבה הם כולם מכשולים שקל להיכשל בהם. לעולם צריך ניסן להישאר החודש הראשון.

המילה ניסן מכילה בתוכה את המילה נס. הנס הוא יציאה מחוקי הטבע, יציאה מן ההרגל. הנס הוא אי-כניעה לחוקי הטבע, לחוקי ההיסטוריה, למגבלות שלנו. הציווי שניסן יהיה החודש הראשון דורש שלא נהיה עבדים - לא של אף אחד אחר ולא של עצמנו - ושגם אנו לא נעביד אחרים. אנו אומרים "לא" לדטרמיניזם הכובל. אנו רוצים לחיות חיים ערכיים המקעקעים את כל סוגי העבדות.

לנצח נצחים יזכיר לנו ניסן - החודש הראשון - מי אנוממה הם ערכינו, וירחיק אותנו מכל ויתור ומכל התנהגות שפלה שיאפילו עלזהותנו וייעודנו.

זה מה שמייחד את עם ישראל. החודש הזה לכם ראש חודשים.

שאול דוד בוצ'קו